

ΧΑΡΗΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Α΄ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αθήνα, 04.04.2022

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

ΘΕΜΑ: Συνταξιοδοτικές εκκρεμότητες και νομοθετικές εξελίξεις στον τομέα της επικουρικής ασφάλισης

Παρά τις εξαγγελίες της κυβέρνησης για ταχύτερη έκδοση συντάξεων, με σκοπό τη μείωση του χρόνου εξυπηρέτησης των αιτημάτων προς τον e- Ε.Φ.Κ.Α., παρατηρείται πληθώρα καθυστερήσεων σε πολλά ζητήματα, που αφορούν κυρίως στην καθυστέρηση ολοκλήρωσης της β' φάσης του επανυπολογισμού, την γενικότερη καθυστέρηση στην έκδοση των επικουρικών συντάξεων, καθώς επίσης την καθυστέρηση απόδοσης από το πρώην ΕΤΕΑΠ των δευτερευουσών απολαβών στο εφάπαξ, όσων συνταξιοδοτήθηκαν από 01.09.2013. Τέλος, η υιοθέτηση νέου μοντέλου επικουρικής ασφάλισης, με την ίδρυση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.), εγείρει προβληματισμό αναφορικά με τη διαχείριση των κεφαλαίων και εν γένει της βιωσιμότητάς του.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 25 του Ν. 4570/2020 (τα οποία αντικατέστησαν τα άρθρα 8 και 14 αντίστοιχα, του ν.4387/2016) για την ασφαλιστική μεταρρύθμιση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό, προβλέφθηκε, η αύξηση του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης, ώστε να εξασφαλίζει ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, καθώς επίσης η αναπροσαρμογή και προστασία των καταβαλλομένων συντάξεων. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, σκοπός της ρύθμισης είναι η εφαρμογή των νέων ποσοστών αναπλήρωσης στις ήδη καταβαλλόμενες κύριες συντάξεις (προ του 2020), καθώς επίσης σε αυτές των οποίων εκκρεμεί ο υπολογισμός τους και σε αυτές που έχουν επανυπολογιστεί,

έτσι ώστε οι δικαιούχοι όλων των ανωτέρω συντάξεων να δουν τις τυχόν αυξήσεις, οι οποίες θα προκύψουν από την αναπροσαρμογή των ποσοστών αναπλήρωσης και εν τέλει καμία σύνταξη να μην σημειώσει μείωση.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τις εξαγγελίες της κυβέρνησης, η συγκεκριμένη πρόβλεψη στοχεύει στον σεβασμό της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και στην προστασία όλων των συνταξιούχων διαμορφώνοντας ένα συνταξιοδοτικό και ασφαλιστικό νομικό πλαίσιο, το οποίο θα διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

Ωστόσο, δύο χρόνια μετά τη θέση σε ισχύ του εν λόγω νόμου, αναφορικά με τους συνταξιούχους, των οποίων η απόφαση συνταξιοδότησης έχει εκδοθεί με βάση τις καταστατικές διατάξεις του ΤΑΠ-ΟΤΕ και έχουν πάνω από 30 χρόνια ασφάλισης, δεν έχει ολοκληρωθεί ο επανυπολογισμός των συντάξεων. Η κρισιμότητα του επανυπολογισμού έγκειται στο γεγονός, ότι λόγω της αύξησης των ποσοστών αναπλήρωσης, σημειώνονται ονομαστικές-πραγματικές αυξήσεις στις «νέες» κύριες συντάξεις, δηλαδή για εκείνες τις οποίες αιτήθηκαν οι συνταξιούχοι μετά την 12η Μαΐου 2016¹.

Σημειωτέο, ότι αναφορικά με τους συνταξιούχους, οι οποίοι υπέβαλαν αίτηση συνταξιοδότησης πριν την 12^η Μαΐου 2016, ο επανυπολογισμός, δεν οδηγεί μεν σε ονομαστική-πραγματική αύξηση, μειώνεται ωστόσο, η αρνητική «προσωπική διαφορά» (επανυπολογισθείσα μείον καταβαλλόμενη) με αποτέλεσμα να αποσβεσθεί γρηγορότερα, υπό την προϋπόθεση που θέτει το άρ. 25 §§ 4 και 5 του Ν. 4670/2020 και αφορά, στη δυνατότητα αυξήσεων από 01.01.2023. Σε πολλές περιπτώσεις, μάλιστα, ιδίως για όσους συνταξιοδοτήθηκαν από 01.11.2011 δυνάμει του ν. 4387/2016, εξαιτίας του εσφαλμένου επανυπολογισμού, έχουν προκύψει οικονομικές εκκρεμότητες, με αποτέλεσμα να μην έχουν λάβει προς το παρόν τα αναδρομικά. Επιπροσθέτως, το «πάγωμα» έκδοσης ενημερωτικών σημειωμάτων από 01.11.2021, καθιστά αδύνατη για το σύνολο των συνταξιούχων, τη γνώση της σύνταξης που λαμβάνουν, επακριβώς, καθώς επίσης και αν αυτή έχει υπολογιστεί ορθά, γεγονός που δημιουργεί ασάφεια και επιτείνει το αίσθημα της ανασφάλειας.

¹ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. Φ80000/οικ.15982/596/07.12.2020 εγκύκλιο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, με θέμα τον επανυπολογισμό των συντάξεων από 01.10.2019 λόγω αύξησης των ποσοστών αναπλήρωσης.

Στο ίδιο πλαίσιο, καθυστερήσεις παρατηρούνται στην απονομή των επικουρικών συντάξεων, ομοίως και στην απόδοση από το πρώην Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. των δευτερευουσών απολαβών στο εφάπαξ, για όσους συνταξιοδοτήθηκαν από την 01.09.2013 και έπειτα.

Σημαντικό ζήτημα, αποτελεί η κωλυσιεργία της εξέτασης των αιτήσεων εκείνων, των οποίων η απόφαση συνταξιοδότησης είχε εκδοθεί μετά τη θέση σε ισχύ του ν. 4387/2016 (είχαν ωστόσο, υπολογιστεί με βάση το προϊσχύον καθεστώς υπολογισμού) και στους οποίους παραχωρήθηκε η δυνατότητα της υποβολής αιτήματος εκ νέου.

Επιπροσθέτως, έντονος προβληματισμός εγείρεται αναφορικά με το νέο Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.), το οποίο ενεργοποιήθηκε από 01.01.2022 και αφορά στην υποχρεωτική υπαγωγή όσων εισέρχονται για πρώτη φορά στην εργασία από 01.01.2022, ενώ ταυτόχρονα, προβλέπεται η προαιρετική επικουρική ασφάλιση εκείνων που διανύουν μικρότερο του 35^{ου} έτους ηλικίας.

Πρόκειται για ένα Ταμείο, που θα διαχειρίζεται τους προσωπικούς ατομικούς λογαριασμούς των νέων ασφαλισμένων και θα αποτελεί ταυτόχρονα τον φορέα υλοποίησης των προβλέψεων του Ν. 4826/2021, που αφορά στην *ασφαλιστική μεταρρύθμιση για τη Νέα Γενιά*.

Η δυνατότητα χρηματοδότησης ιδιωτών με κεφάλαια του εν λόγω Ταμείου, εγείρει το ζήτημα της διασφάλισης των κεφαλαίων και της βιωσιμότητάς του, ανησυχία που επιτείνεται εξαιτίας των διδαγμάτων του παρελθόντος. Δεν ήταν λίγες οι περιπτώσεις, που εξαιτίας των οικονομικών παλινωδιών της χώρας, τα αποθεματικά των ασφαλιστικών ταμείων αξιοποιήθηκαν για την εξυπηρέτηση αλλότριων σκοπών, κυρίως δε για την διαχείριση του ελλείματος, με αποτέλεσμα τη δυσμενή αντανάκλαση των εν λόγω χειρισμών συνολικά στους ασφαλισμένους, κυρίως όμως στους τελικούς αποδέκτες, τους συνταξιούχους..

Η ίδρυση του Ταμείου, φαίνεται να υπολανθάνει την κλιμακούμενη τάση, απόσπασης του Κράτους από την υποχρεωτική δημόσια ασφάλιση και παράλληλα την υιοθέτηση ενός νέου μοντέλου, στον πυρήνα του οποίου ενθαρρύνεται η ιδιωτική παρέμβαση, γεγονός που απαλλάσσει το Κράτος από την εγγυητική του ευθύνη.

Τέλος, σύμφωνα με το άρ. 25 §§ 4 και 5 του Ν. 4670/2020, προβλέπεται ότι από 01.01.2023, η αύξηση των συντάξεων δύναται να γίνει μέχρι τον μέσο ετήσιο δείκτη τιμών καταναλωτή, γεγονός που θέτει το 2022 ως το τελευταίο έτος δέσμευσης αναφορικά με την απαγόρευση στις αυξήσεις των συντάξεων.

Ωστόσο, οι πρόσφατες εξελίξεις στην Ουκρανία και ο οικονομικός τους αντίκτυπος συνολικά στην Ευρώπη και ειδικότερα στη χώρα μας, καθώς επίσης και οι συνέπειες της πανδημικής κρίσης, με αποκορύφωμα τις πρωτόγνωρες αυξήσεις του πληθωρισμού, θέτουν επιτακτικά την ανάγκη επαναπροσέγγισης των ζητημάτων στον ασφαλιστικό τομέα και τον επανακαθορισμό των συνταξιοδοτικών απολαβών.

Επιπλέον, με το τρίτο άρθρο της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 14/Α/29-1-2022, δίνεται η δυνατότητα στους συνταξιούχους να ρυθμίζουν το φόρο εισοδήματος και τα πρόστιμα που προκύπτουν από τροποποιητικές δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος για συντάξεις που καταβάλλονται αναδρομικά, σε έως και 48 δόσεις με εισοδηματικά κριτήρια, σύμφωνα με όσα προβλέπονται για την πάγια ρύθμιση, γεγονός που συνιστά ιδιαιτέρως επιβαρυντική περίσταση για τους συνταξιούχους.

Ερωτάται ο κύριος Υπουργός:

1. Σε πόσο χρονικό διάστημα, αναμένεται η ολοκλήρωση του επανυπολογισμού των συντάξεων, προκειμένου οι δικαιούχοι να λάβουν τα αναδρομικά;
2. Που οφείλεται η καθυστέρηση στην απονομή των επικουρικών συντάξεων; Πότε αναμένεται η ολοκλήρωση της διαδικασίας, ομοίως και σε ό,τι αφορά τις δευτερεύουσες απολαβές στο εφάπαξ των δικαιούχων του πρώην Ε.Τ.Ε.Α.Π.;
3. Πού οφείλεται η κωλυσιεργία της εξέτασης των αιτήσεων εκείνων, των οποίων η απόφαση συνταξιοδότησης είχε εκδοθεί μετά τη θέση σε ισχύ του ν. 4387/2016 (είχαν ωστόσο, υπολογιστεί με προϊσχύον καθεστώς υπολογισμού) και στους οποίους παραχωρήθηκε η δυνατότητα της υποβολής αιτήματος εκ νέου και τι μέτρα προτίθεται να λάβει η κυβέρνηση για την επιτάχυνση και ολοκλήρωση της διαδικασίας;

4. Αναφορικά με το Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.), με ποιον τρόπο θα διασφαλίσει η κυβέρνηση τη βιωσιμότητά του και ιδίως των κεφαλαίων του Ταμείου από οικονομικές παλινωδίες;
5. Τηρουμένων των οικονομικών συνθηκών, προτίθεται η κυβέρνηση να προχωρήσει σε σταδιακή αύξηση των συντάξεων, μέσα στο 2022; Επίσης, προτίθεται να εφαρμόσει το μοντέλο της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής;
6. Προτίθεται η κυβέρνηση να επεκτείνει τις ρυθμίσεις των δόσεων σε πέρα των 48 μηνιαίων, καταργώντας ταυτόχρονα τον τόκο ύψους 6%;

Ο ερωτών βουλευτής

Χάρης Καστανίδης